

OŠ Brinje Grosuplje
Ljubljanska cesta 40a
1290 Grosuplje

SLOVANSKA MITOLOGIJA

Področje: zgodovina

Avtorici: Mia Grbec in Zala Klavs

Mentorica: Valentina Pokupec

Grosuplje, marec 2015

KAZALO

1 Povzetek.....	3
2 Uvod.....	3
2.1 Bajeslovna bitja.....	3
2.2 Obredi/čaščenje.....	5
2.3 Ostanke.....	5
2.4 Hipoteza.....	6
3 Metoda.....	6
4 Rezultati.....	6
5 Zaključek.....	12
6 Literatura.....	12
6.1 Viri slik.....	3
7 Priloga.....	13

1 POVZETEK

V slovansko mitologijo so verovali Slovani. Poznali so bogove, polbogove in bajeslovna bitja. V svoji raziskovalni nalogi sva raziskali znanje sedmošolcev o slovanski mitologiji. Imeli sva dve hipotezi - eno sva potrdili, drugo pa ovrgli.

2 UVOD

Slovani so bili ljudstvo iz vzhodne Evrope. Bili so politeisti in nomadsko ljudstvo v srednjem veku. Imeli so svojo kulturo, navade, običaje, prav tako pa so na različne načine verovali v bogove.

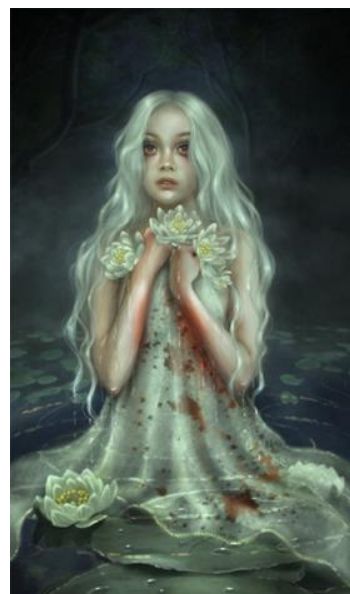
2.1 BAJESLOVNA BITJA

Poznamo več vrst bajeslovnih bitji, kot so:

- bogovi,
- rusalke,
- sojenice,
- žalik žene ...

Slika 1: Vrhovni bog Perun.

Slika 2: Rusalka.

Bogovi ali **božanstva so bitja**, ki imajo nadnaravne moči, so sveta bitja, največkrat pa tudi nesmrtna. Verujoči jih spoštujejo. Odločajo o človeški usodi in upravljanju vesolja, prav tako pa pri njegovem stvarjenju. Slovani so verovali v veliko bogov, ki so predstavljali naravne pojave ... To so:

- Perun - vrhovni bog, vladar groma, dežja in plodnosti,
- Triglav - troglavi bog nebes, zemlje, podzemlja, svetlobe in teme,
- Radegost - bog piva in veselja,
- Lada - predstavnica ljubezni, otrok in zakona,
- Vesna - boginja pomladi,
- Morana - boginja smrti,
- Veles - bog živine, pašnikov, plodnosti, poljedelcev, zaščitnik čred in pastirjev...

Rusalke so vodne vile, ki imajo blede kožo, lepo kot mesečina. So lepe z dolgimi lasmi, obleke pa imajo iz megle. Lepo pojejo, s tem pa začarajo mimoidoče. Včasih ljudem pomagajo (če stopijo na tla, se trava zgosti), lahko pa jim tudi škodujejo (ribičem trgajo mreže, pošiljajo neurja in deževja). Njihovo zlobo odganjamo tako, da v roki držimo prekleto zelišče (abscint).

Sojenice ali rojenice so tri vile, ki odločajo o novorojenčkovi usodi. Poznamo tri vrste:

- prva sodi mladost,
- druga sodi zakonsko življenje,
- tretja pa starost

ali

- prva sodi veselo in srečno življenje,
- druga žalost in nesrečo,
- tretja pa smrt.

2.2 OBREDI/ČAŠČENJA

Slovani so poznali več obredov, ki so jih tudi izvajali. Eden izmed obred je vseboval pet delov:

- čiščjenje žrtvovalcev z umivanjem,
- čiščjenje žrtev z ognjem in vodo,
- klicanje boga ter molitev,
- žrtvovanje,
- ritualni obred in prerokovanje.

Pri enem izmed teh obredov je svečenik držal rog, v katerem je bila medica. S pomočjo nivoja tekočine je svečenik prerokoval. Naslednji dan, ko so se vsi zbrali, je svečenik vzel rog in pregledal, če je morda v njem tekočina padla pod zaznamovano mesto. Če je padla pod zaznamovano mesto, je prerokoval slab pridelek.

Ostale dni so praznovali tako, da so se udeleževali pojedin, na katerih so jedli meso žrtvovanih živali.

2.3 OSTANKI

Slovani so nam zapustili kar nekaj stvari:

- imena:
  - Živa
  - Vesna ...,
- številni spomeniki.

Slika 3: Kip Svantevida.

2.4 HIPOTEZE

V svoji raziskovalni nalogi sva raziskali, kako učenci sedmih razredov poznajo slovansko mitologijo.

Postavljava naslednji hipotezi:

- Učenci sedmih razredov ne poznajo slovanske mitologije.
- Vedo pa, kdo je veroval vanjo.

3 METODA

Preizkušanci: 54 sedmošolcev-36 moških, 17 deklet, 1 neznano

Pripomočki: internet, anketa, knjige

Potek: Na začetku sva zbirali podatke iz knjig in interneta. Iz teh podatkov sva naredili anketo o slovanski mitologiji (glej prilogo, ki je na straneh 14 in 15). Podatke sva analizirali ter jih primerjali po oddelkih.

4 REZULTATI

- Večina anketirancev še ni slišala za slovansko mitologijo.

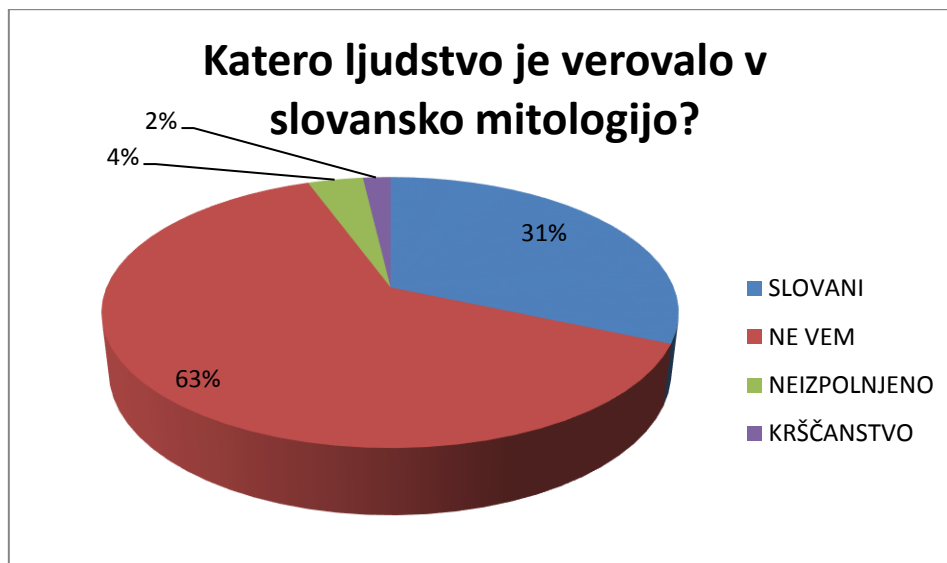
Grafikon 1: Ali si že slišal za slovansko mitologijo?

- Kot je razvidno iz grafa, so učenci, ki jo poznajo, zanjo slišali v šoli pri različnih predmetih.

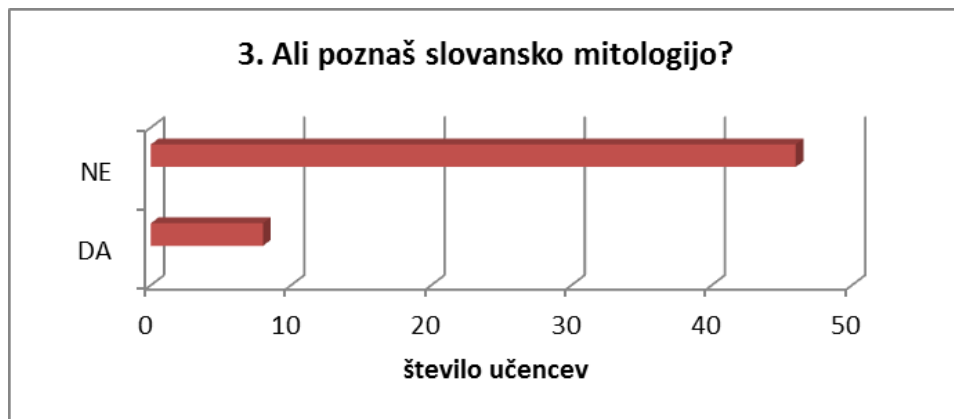
Grafikon 2: Kje si slišal za slovansko mitologijo?

- Iz tretjega grafa je razvidno, da večina učencev ne ve, kdo je veroval v slovansko mitologijo.

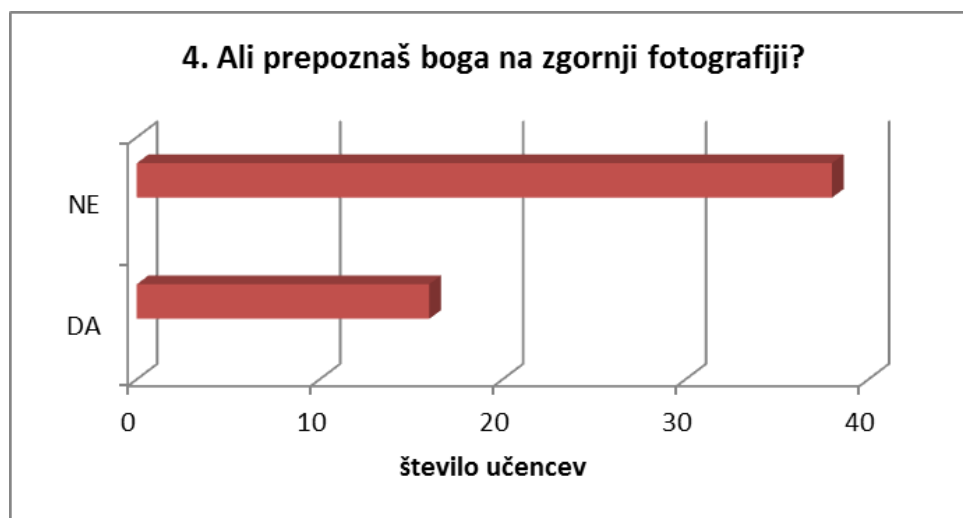
Grafikon 3: Katero ljudstvo je verovalo v slovansko mitologijo?

- Večina anketirancev ne pozna slovanske mitologije.

Grafikon 4: Ali poznaš slovansko mitologijo?

- Večina sedmošolcev, ki so bili anketirani, ne prepozna boga na sliki.

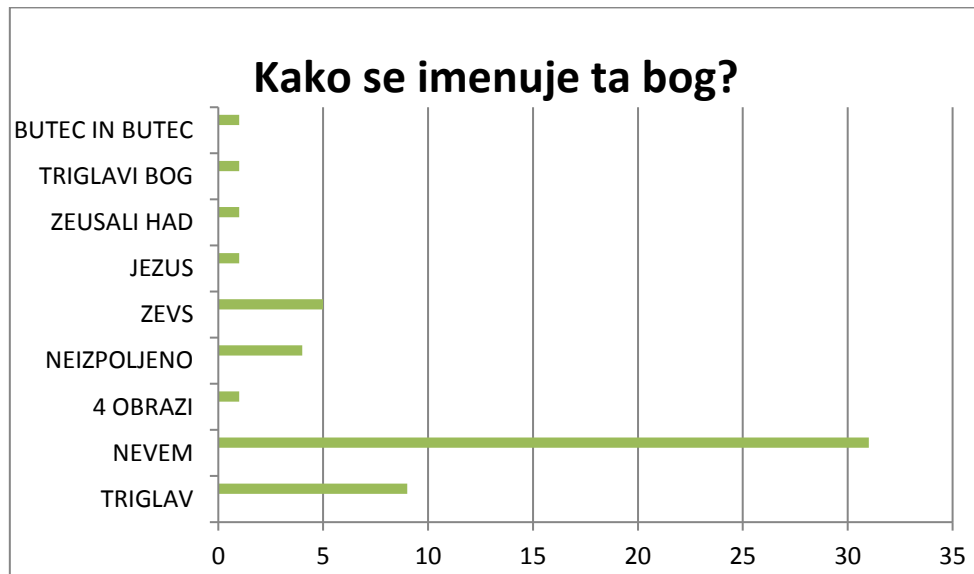
Grafikon 5: Ali poznaš boga na zgornji fotografiji?

Slika 4: Bog Triglav.

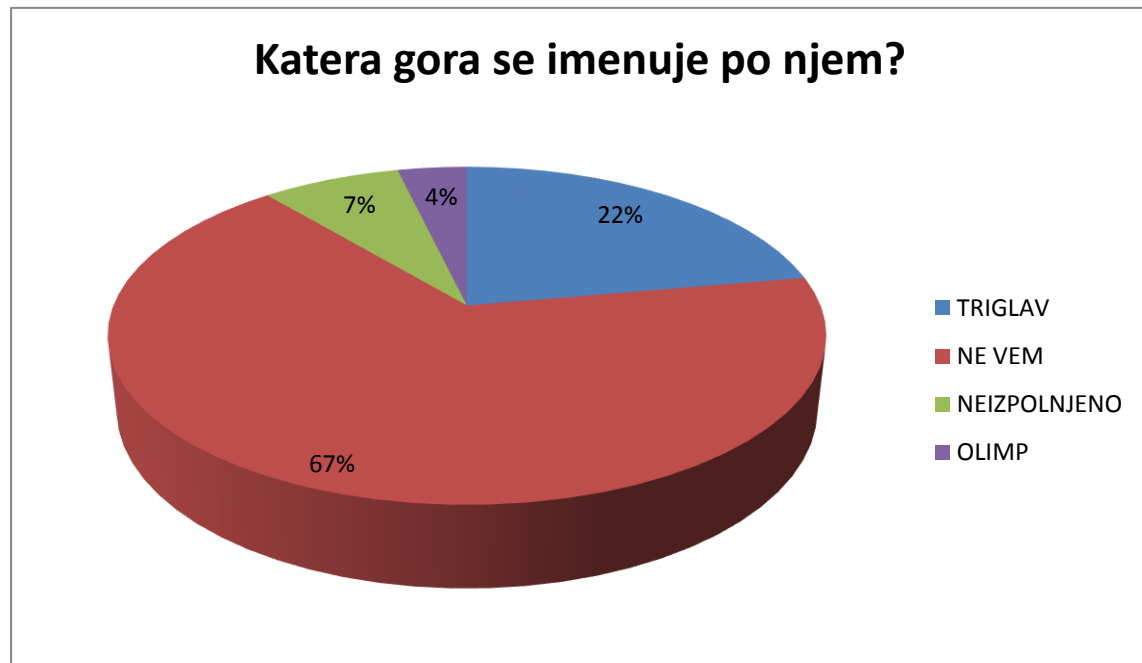

- Devet odstotkov anketirancev pozna njegovo ime.

Grafikon 6: Kako se imenuje ta bog?

- Nekateri sedmošolci vedo, kako se imenuje gora, ki je prevzela ime po tem bogu.

Grafikon 7: Katera gora se imenuje po njem?

- Nihče od anketiranih učencev ne pozna vrhovnega slovanskega boga.

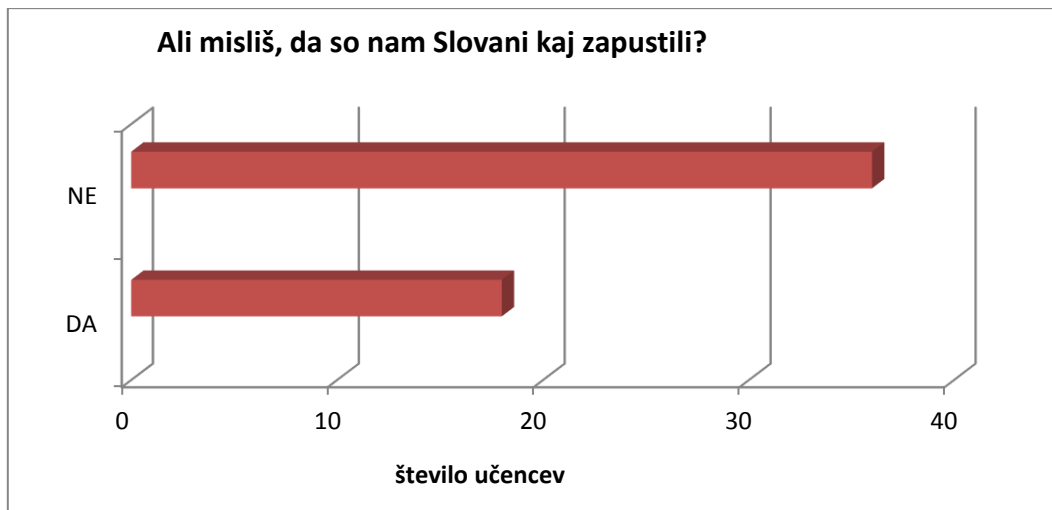

Grafikon 8: Kdo je vrhovni bog?

Slika 5: Vrhovni bog Perun.

- Večina anketirancev meni, da nam Slovani niso nič zapustili.

Grafikon 9: Ali meniš, da so nam Slovani kaj zapustili?

- Enajst odstotkov anketirancev ne ve, kaj so nam Slovani zapustili.

Grafikon 10: Če da, kaj misliš?

5 ZAKLJUČEK

Rezultati so pokazali, da se je ena izmed najinih hipotez potrdila, druga pa ne. S svojim raziskovanjem sva ugotovili, da učenci sedmih razredov ne poznajo slovanske mitologije, prav tako pa večina ne ve, katero ljudstvo je vanjo verovalo. Opazili sva, da oddelek 7.c najbolj pozna slovansko mitologijo.

Vzroki za dobljene rezultate so:

- v 7. c so učenci že obravnavali to snov pri uri zgodovine, v 7. a in 7. b pa še ne.
- majhno število anketirancev: če bi imeli rezultate več učencev iz drugih razredov in različnih šol, bi bili rezultati lahko bistveno drugačni.

6 LITERATURA

- Ovsec, Damjan J. (1991). Slovanska mitologija in verovanje, Ljubljana, Domus.
- Mikhailov, N. (2002). Mytologia slovenica: poskus rekonstrukcije slovenskega poganskega izročila, Trst, Mladika.
- Koranter, S. (2014). Pripoved o slovanskih božanstvih, Ljubljana, Alba.
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Slovanska_mitologija (pridobljeno: 3. 3. 2015).
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Rusalka> (pridobljeno: 2. 3. 2015).
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Božanstvo> (pridobljeno: 2. 3. 2015).
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Žalik_žena (pridobljeno: 2. 3. 2015).
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Sojenice> (pridobljeno: 3. 3. 2015).

6.1 VIRI SLIK

- Slika 1: Vrhovni bog Perun.

<http://starislovani.blogspot.com/2014/10/perun.html>
(pridobljeno: 19. 2. 2015).

- Slika 2: Rusalka.

https://shieldmaidenthoughts.files.wordpress.com/2014/05/rusalka_by_blavatskaya-d7d050b.jpg (pridobljeno: 2. 3. 2015).

- Slika 4: Kip Svantevida.

http://en.wikipedia.org/wiki/Slavic_mythology#mediaviewer/File:Svantevit-Statue.jpg (pridobljeno: 3. 3. 2015).

- Slika 4: Bog Triglav.

<http://www.vesti-online.com/profil/3500/ninoslav81/galerija/76/Slike-iz-istorije-karte-zapisi-skulpture> (pridobljeno: 19. 2. 2015).

- Slika 5: Vrhovni bog Perun.

<http://starislovani.blogspot.com/2014/10/perun.html>
(pridobljeno: 19. 2. 2015).

7 PRILOGA

ANKETA - SLOVANSKA MITOLOGIJA

Sva učenki 7. razreda osnovne šole in delava raziskovalno nalogo o poznavanju slovanske mitologije. Na vas se obračava s prošnjo po sodelovanju v kratki anketi. Naprošava vas, da odgovorite na vsa vprašanja, saj nama bodo ti odgovori v veliko pomoč pri najinem delu.

Za sodelovanje se vama najlepše zahvaljujeva.

Mia Grbec in Zala Klavs

Spol: _____

Starost: _____

1. Ali si že slišal/a za slovansko mitologijo? Če si, kje?

_____

2. Katero ljudstvo je verovalo v slovansko mitologijo?

_____

3. Ali poznaš slovansko mitologijo?

DA

NE

4. Ali prepoznaš boga na zgornji fotografiji?

DA

NE

5. Kako se imenuje ta bog?

---

6. Katera gora se imenuje po njem?

---

7. Kdo je vrhovni bog? Pomagaj si s fotografijo.

---

8. Ali misliš, da so nam Slovani kaj zapustili?

DA

NE

9. Če da, kaj misliš?
